

Bron

Jaarboek van 2013 van de cultuurhistorische vereniging
“Nyen aenwas van Nassau.”

Troka, de Dinteloordse limonadefabriek
Cobi Verhoeven- van Kakerken
in samenwerking met Ab Troost en Willem van Opdorp

In de zomer van 2012 ging Flip 's Gravemade nog eens kijken in het voormalige Bosstraatje waar hij lange tijd gewoond had. De bewoners van het Bosstraatje moesten verhuizen in verband met de realisering van het AFC (Agro Food Cluster). Alle huizen waren inmiddels met de grond gelijk gemaakt. Tussen wat rommel vond hij een flesje van de voormalige Dinteloordse limonadefabriek 'Troka'.

Hij bood het aan, aan de Cultuurhistorische vereniging en het vond een plaatsje in de vitrinekast van de vereniging in het Dorpshuis.

Het was ook de aanleiding om de geschiedenis van deze Dinteloordse limonadeproducent nader te bekijken. Dat leverde het volgende verhaal op.

De familie Troost beheerde in Dinteloord een depot van Amstel bieren en Sisi limonade. Ze voorzag de cafés in de regio van bier en limonade. De 'priklimonade' was aan zijn opmars begonnen en Simon Troost bedacht dat het wel een goed idee zou zijn een eigen limonadefabriek te beginnen.

Vandaag de dag zou je dan allerlei vergunningen moeten aanvragen, toen ging dat wat makkelijker. Alleen de financiële kant van de zaak was een probleem maar dat werd opgelost door samenwerking met de familie Kats. Die samenwerking leverde ook meteen de naam van de fabriek op, Troost en Kats werd 'Troka'.

Exacte gegevens zijn er niet maar volgens de familie werd deze fabriek omstreeks 1922 opgericht. Uit een krantenbericht uit 1965, over de viering van het 40-jarig bestaan van de Troka, moeten we toch afleiden dat de fabriek in 1925 werd opgericht.

Simon Troost en zijn zoon Jan hadden de leiding.

Uit de beginperiode is niet veel bekend, de informatie die we konden achterhalen dateert vooral van na 1950.

Bram Huizers

Adrie Pietjouw

Pp

Het maken van limonade was eigenlijk heel eenvoudig blijkt uit een gesprek met Bram Huizers en Henk de Frel. Bram Huizers, die als 15 jarige werd aangenomen bij de 'Troka' weet het recept nog uit z'n hoofd; vloeibare suiker, citroenzuur, kleurstof en smaakstof, water en koolzuur. Vooral een hoge concentratie koolzuur.

De druk van het koolzuur moest steeds worden bijgehouden. Er was een metertje waarop met een wijzertje de druk werd aangegeven. Na een tijdje liep de druk in de leiding omlaag en moest dan handmatig weer worden opgevoerd. Automatisering was nog ver weg.

Soms zat er een klein scheurtje in een fles en die knalde dan uit elkaar in de vulmachine omdat het koolzuurgehalte een beetje te hoog was. Het hoge koolzuurgehalte zorgde blijkbaar wel voor de populariteit van het merk. 'Je kon er zo lekker van boeren' hoor je regelmatig.

Eén volle tank siroop leverde 53 kratten van 10 flessen limonade op, in de zomertijd werden op 1 dag al gauw 300 kratten limonade gemaakt. Er moest dan stevig aangepakt worden. Er werden lange dagen gemaakt, van 6 uur s 'morgens tot 10 uur s 'avonds was geen uitzondering.

Limonade maken is één ding maar er moest natuurlijk ook verkocht worden en dus werd er reclame gemaakt.

'Of de zon schijnt of niet, drink Troka limonade en geniet'.

Er waren 2 productiemedewerkers werkzaam in de fabriek.

Er was één man nodig om de vulmachine te bedienen en één om het water en koolzuur toe te voegen. Die vulmachine was niet zo groot, ongeveer 1 meter doorsnede.

Aan de ene kant werd een flesje aan een vulmondje gehangen en gevuld met een paar centimeter siroop waarna er water en koolzuur aan toegevoegd werd.

Aan de andere kant kwam dan weer een gevuld flesje tevoorschijn. Daarvan moest snel de beugel gesloten worden en bovendien moest het even ondersteboven gehouden worden om de siroop met het water te vermengen. Het was een 'handigheidje' vertelt Henk de Frel, dat ook wel eens fout liep. (Dan moest de vloer weer gedweild worden) Daarna werd de fles in een houten krat geplaatst.

Dan was er ook nog een spoelmachine van ongeveer 1.20 meter doorsnede, hierin werden de flessen in rijen van 3 geplaatst om schoongespoeld te worden. Dat viel niet altijd mee, soms waren de flessen gebruikt om olie of benzine in te doen, dan waren ze meestal niet meer geschikt voor hergebruik. De beugelflessen waren ook populair om thee in mee te nemen. Willem van Opdorp herinnert zich inderdaad dat de 'Troka' flessen een hele zomer op het land gebruikt werden als thee fles. Dat zorgde dan wel voor aanslag in de flessen die er met spoelen alleen niet uitging. Daar moesten de flessenrager en citroenzuur voor ingezet worden. De flessen werden gecontroleerd op breuk. Ook de beugel en het rubber sluitringetje werden gecontroleerd en, indien nodig, vervangen. Wat een verschil met onze huidige glasbakken!

Co van Opdorp was chauffeur en manusje van alles. Hij begon een half uur vroeger dan de anderen om de ketel alvast op te stoken zodat er warm water was voor de spoelmachine. Co kende het recept voor de limonade als geen ander maar, Co was ook lid, en chauffeur, van de vrijwillige brandweer. Zodra de sirene ging drukte Co op de stopknop en was hij weg.

Het kwam ook regelmatig voor dat er door een klant werd gebeld voor een spoedbestelling. Dan nam Jan Troost de plaats achter de vulmachine over en moest Henk of Bram met de transportfiets met een kratje voorop de bestelling afleveren. Je mocht dan natuurlijk niet te lang wegblijven.

In de wintermaanden was er minder vraag naar Troka limonade.

Dan waren er andere werkzaamheden, alle flessen moesten worden geteld en de flessen die niet waren terug gekomen (breuk) werden bij besteld. Deze kwamen binnen zonder beugel dus moest er dagen 'gebeugeld' worden, ook moesten de rubber afdichtringen er op worden geschoven. De kratten werden nagekeken en, indien nodig, werden er nieuwe plankjes opgetimmerd.

De limonade werd geproduceerd in literflessen, beugelflesjes van 25 cl. en flesjes van 20 cl. met een kroonkurk. Op de kleinere flesjes moest ook nog handmatig een etiketje worden geplakt. De kleinere flesjes werden in veel kleinere aantallen gemaakt.

De kleine flessen waren vooral populair op schoolreisjes.

Als de dag daar was werd een aantal kratjes limonade in de bagageruimte van de bus geladen om onderweg uitgedeeld te worden. Een feestje!

Er waren 4 smaken, citroen, framboos, cider en champagnepils.

Er werden ook flessen siroop gemaakt.

Maandagochtend begon met een rondje langs de klanten.

Lege kratten ophalen en bestellingen opnemen.

Aan de Sasdijk, C. Rommelse (Rietvoorn), aan het Sas, Wijgand en Jan Jordaan van het veer naar Ooltgensplaat. Aan de Havenweg Kees Kwist en aan de Westvoorstraat hotel De Beurs, Polak en hotel Vlamings. Dan de Oostzijstraat met op de hoek Piet van Fessem, Piet de Jongh van café 's Lands Welvaren' en aan de Stoofdijk (poe?) Huijbregts en Frans Leijdekker(nu de Bonnefooi), aan de Westerstraat café De Wals om te eindigen in de Westzijstraat bij Willem Mouwen.

Huib Kats begon in 1957 als 15-jarige jongen bij de Troka als bijrijder van Jan Troost.

Zodra Huib 16 jaar was werd er een bromfiets gekocht, een Sparta.

Hierop ging hij de bestellingen buiten Dinteloord opnemen.

Op maandagochtend reed hij op de brommer zijn route Heijningen, Fijnaart, Klundert, Stadsdijk en Willemstad . Het waren zowel cafés als kruidenierswinkels waar hij wekelijks langs moest.

Op dinsdagochtend reed Jan Troost, samen met Huib, met de Dodge vrachtwagen de route Steenbergen, Sint Philipsland, Nieuw-Vossemeer, Lepelstraat, Halsteren, het hele eiland Tholen en Bergen op Zoom.

Op woensdag werden de bestellingen die Huib op maandag had opgenomen bij de klanten bezorgd. In Klundert was de grossierderij van Littooij goed voor 150 kratten Troka limonade. Donderdagmorgen werd het leeggoed opgeladen waarna er rond 11 uur naar Rotterdam werd gereden Daar werden bij de Amstelbrouwerij de lege kratten gelost en de volle weer geladen. Het ging dan om 350 kratten bier die met de hand werden gelost en geladen.

Vrijdags werden de bestellingen in Dinteloord afgeleverd die op maandag waren opgenomen. Grossierderij 'De Bij' aan de Steenbergseweg was goed voor een volle vrachtwagen Troka limonade per week, evenals de grossierderij van Arjaan Troost waar een halve vracht werd afgeleverd.

Zaterdags werd er gewerkt tot 12.30 uur. Huib moest het leeggoed uitzoeken, de vrachtwagen wassen of de vulmachine helpen schoonmaken.

Hij mocht van Jan Troost ook wel eens zelf met de vrachtwagen rijden. Na 2,5 jaar bij Troka stapte hij over naar bus en transportbedrijf Darvi waar hij na 1 les zijn vrachtwagen rijbewijs haalde. (Zou nu waarschijnlijk niet meer lukken)

Uit het voorgaande lijkt het alsof de limonadefabriek nauwelijks iets voorstelde.

De realiteit was anders. De Troka limonade was in de wijde omtrek bekend en de productie liep in de loop van de jaren aardig op.

In 1965 werd het 40- jarig bestaan van de fabriek uitgebreid gevierd in 'Ons Huis'.

In 1974 viel het doek voor de Dinteloordse limonadefabriek.

Vandaag de dag is de 'Troka' toch weer een beetje gaan leven. Kleinzoon Ab Troost sponsort het eerste elftal van v.v. Dinteloord en heeft de naam 'Troka' op de shirts laten zetten. Er is ook een foto gemaakt van het elftal met een kratje 'Troka' op de voorgrond. Zijn vader, Jan Troost, was ooit voorzitter van de vereniging, vandaar. Nostalgie, een nieuwe limonadefabriek of groothandel zal er wel niet meer komen.

(foto elftal)

Bovenste rij: Piet Dierks (vlagger), Joeri Leest, Maurice Nagtzaam, Wim Stange, Robert van Bogaert (materiaalman), Joop Jongbloed (verzorger)

Middelste rij: Bertus Pietjouw (leider), Pieter van Est, Danny Verhoeven, Ivo Boluyt, Robert van Opdorp, Willem van der Wegen, Jacco de Gast, Johan Kortens (trainer), Henk de Graaf (keeperstrainer)

Onderste rij: Sven Damen, Remi Sulkers, Marco Schillemans, Jurgen Traets, Jason Asmus, Brandon Schippers, Casey Bolluyt

De zonen van Ab Troost,

Jan staat rechts op de foto, Tein staat links.

Ab staat rechts

De broer van Ab, Simon, noteerde voor ons het volgende verhaal.

Troka vanuit mijn jeugdherinnering
Simon Troost

Vanaf mijn 4de levensjaar kan ik herinneringen naar boven halen.

Ik ben de kleinzoon van Simon Troost en de zoon van Jan Troost.

Niet verwonderlijk dat mijn naam Simon Troost is.

We spreken hier rond 1961

Ik kwam vaak op de fabriek of anders gezegd 'het Pakhuis', als je binnenkwam had je rechts het kantoor en daar zat dhr. Nieuwkoop, onze boekhouder. Links achterin stond het kratje Nutricia Chocomelk, in het midden veel of weinig kratten Troka al naar gelang de tijd van het jaar. Op zeer jonge leeftijd mocht ik al leeggoed uitzoeken en kreeg ik 0.10 cent voor een vol kistje. Ook kreeg ik van mijn vader altijd wel een gulden om snoep te kopen. De fabriek was iets magisch en ik kende al snel alle ruimtes, de mooiste was bovenaan de trap links want daar stond het promotiemateriaal zoals asbakken, viltjes, glazen maar ook de Underbergh, dat smaakte naar zeepsop en na één slok was ik voor heel mijn leven genezen en heb ik het later voornamelijk bij bier gehouden.

Wij speelden vaak op de fabriek en als ik s 'middags kwam riep Co altijd 'daar heb je Simon van Sirene voor den dagvaard niet verschenen'.

We hielpen ook vaak de vrachtwagen laden en het personeel deed altijd een spelletje wie de meeste vaten kon tillen.

Ik herinner me ook meneer Lood, hij woonde schuin tegenover de fabriek, daar was ook een schuur met een zolder en een houten hok waar onze pony stond.

Als er limonade gemaakt werd mocht ik flessen in de spoelmachine zetten en het meest spannende vond ik de dopjes voor de kleine flesjes, die draaiden in een soort molen en werden automatisch op de flesjes gedrukt.

De ketel waar de siroop in ging was als uit een strip van Asterix en Obelix, alleen Co wist het juiste recept.

Naast de fabriek of anders 'het Pakhuis' was een steegje, ('t huwelijksstraatje) ik liep daar altijd doorheen als ik naar Ottevanger ging, een bakker genaamd Nol, zijn zoontje heette dan ook Nol voor ons. Zijn echte naam was Leo.

Ik kan me ook het veertigjarig bestaan van de fabriek herinneren, het feest was in Ons Huis en ik had stekende ogen van de rook, in die tijd stonden er nog sigaretten in glazen. Er werden daar allerlei toespraken gehouden, de inhoud kan ik me niet herinneren.

Opa Simon was bijna nooit op de zaak, ik wist toen natuurlijk niet dat hij aan het terugtreden was. Mijn vader was bijna altijd op de baan en bracht singletjes mee uit de jukeboxen. Mijn vader was een ras verkoper en als hij op de baan was verkochten we top.

Mijn vader was een held en wilde goed doen voor iedereen.

Voor mij was alles in die tijd heel duidelijk, mijn vader moest verkopen, de boekhouder moest de bestellingen verwerken en de mannen de wagen laden en lossen, verder ging mijn kennis toen niet.

Met mijn rapport ging ik altijd naar de Troka en dan naar Opa aan de Stoofdijk. Ik had een goede deal met hem, achter ieder cijfer zette hij een nulletje en dat liep aardig op kan ik u zeggen.

Opa Simon maakte verre reizen en bracht fantastische cadeautjes mee. Hij had ook allerlei opgezette dieren aan de muur hangen. Hij kon prachtige verhalen vertellen en schitterende schilderijen maken van schelpen.

Als ik in Portugal of Brazilië ben moet ik vaak terugdenken aan die tijd, eigenlijk komt dat omdat de vertaling van asbak ciniceiro is

En wij hadden asbakken met de tekst zinzano. Ik vermoed dat opa Simon meer een avonturier was dan een limonade fabrikant.

Het zou mij dan ook niet verbazen als de tekst "Of de zon schijnt of niet, drink Troka limonade en geniet" van hem afkomstig is.

Het kan vreemd lopen in het leven maar de mooie herinneringen aan de Troka nemen ze ons nooit meer af.